

Van een bevrijding van heel Nederland was in de herfst van '44 geen sprake: bevrijd werd, en dat soms na harde strijd, slechts het zuiden.

Met de steun van de *Shaef Mission Netherlands*, een korps van ca. honderd Britse en Amerikaanse verbindingsofficieren onder bevel van de Britse generaal die wij al noemden: *Major-General* Clark, voerde het Militair Gezag in het zuiden een veelheid van taken uit. Met zijn Provinciale en Districts-Commissarissen bevorderde het dat tienduizenden evacués uit de gebieden waar strijd geleverd werd of die geïnundeerd waren, goed werden opgevangen; het bood materiële hulp aan het onderwijs; het bracht de brandweer en de luchtbescherming weer op peil en vormde mobiele colonnes voor de inzet benoorden de rivieren; het organiseerde de grensbewaking; het hielp bij het herstel van de PTT-verbindingen en richtte een effectief werkend censuurapparaat op; het gaf aan voorlichting wat ondanks het tekort aan papier mogelijk was; het verdeelde het beschikbare krantenpapier aldus dat weer een redelijk gevarieerde pers ontstond; het improviseerde (in Eindhoven) in de vorm van 'Herrijzend Nederland' een gewaardeerde omroeporganisatie; het stimuleerde de Geallieerden om minimaal voldoende hoeveelheden voedsel, zeep en medicamenten naar het Zuiden te zenden; het gaf prioriteit aan de noden van die arbeiders wier werk als grondslag werd gezien voor een herleving van de economie: de mijnwerkers; het bereikte dat er een minimaal voldoende aantal vrachtauto's kwam; het stimuleerde de Geallieerden tot het weer bevaarbaar maken van de kanalen en het herstel van de spoorwegen; het riep (onder voorzitterschap van de Quay) een College van algemene commissarissen voor landbouw, handel en nijverheid in het leven; het droeg zorg voor het herstel van gasfabrieken en elektrische centrales; het kwam bij de verdeling van de Duitse oorlogsbuit voor de Nederlandse belangen op; het bracht de aanvoer op gang van goederen die in Engeland en Amerika door Nederlandse instanties gekocht waren; het hielp een eerste grondslag leggen voor het droogmaken van het (door de Geallieerden onder water gezette) eiland Walcheren; het bevorderde de stabilisatie van lonen en prijzen en de afkondiging van een nieuwe, royale wachtgeldregeling voor arbeiders wier fabrieken nog stillagen; het nam werklozen in een nieuwe dienst op: de Dienst Uitvoering Werken; het bracht voldoende geld in circulatie; het regelde de financiering van het gehele (van Den Haag geïsoleerde) overheidsapparaat; het zuiverde zelf alle overheidsorganen of bevorderde die zuivering door het instellen van talrijke commissies; het trof regelingen voor het arresteren en in bewaring stellen van 'foute' elementen en het richtte, tenslotte, een omvangrijke organisatie op voor het bieden van